

USTAWA
z dnia 26 kwietnia 2001 r.
o rentach strukturalnych w rolnictwie

**Opracowano na
podstawie: Dz.U. z
2001 r. Nr 52, poz.
539.**

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa:
 - 1) warunki nabywania prawa do renty strukturalnej,
 - 2) wysokość i zasady wypłacania renty strukturalnej,
 - 3) zasady postępowania w sprawach rent strukturalnych,
 - 4) sposób finansowania rent strukturalnych.
2. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Art. 2.

Określenia użyte w ustawie oznaczają:

- 1) renta strukturalna - miesięczne świadczenie pieniężne przysługujące za przekazane gospodarstwo rolne po spełnieniu warunków określonych w ustawie,
- 2) rolnik - osoba fizyczna prowadząca na własny rachunek działalność rolniczą jako właściciel (współwłaściciel) gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na to czy gospodarstwo rolne stanowi współwłasność małżonków, czy też zostało zorganizowane na gruntach stanowiących własność odrębną jednego lub każdego z nich,
- 3) działalność rolnicza - działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej,
- 4) gospodarstwo rolne - gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym,
- 5) przekazanie gospodarstwa rolnego - odpłatne lub nieodpłatne przeniesienie własności gruntów wchodzących w skład tego gospodarstwa, w drodze umowy, na rzecz osoby fizycznej lub prawnej albo jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, jak również przejęcie tych gruntów na

własność Skarbu Państwa, w drodze decyzji Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,

- 6) najniższa emerytura - kwota najniższej emerytury określona w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Rozdział 2

Warunki nabywania prawa do renty strukturalnej

Art. 3.

1. Prawo do renty strukturalnej przysługuje rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:
 - 1) ma ukończone 55 lat, lecz nie osiągnął 60 lat, jeżeli jest kobietą, albo ma ukończone 60 lat, lecz nie osiągnął 65 lat, jeżeli jest mężczyzną,
 - 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres wymagany do uzyskania emerytury rolniczej z chwilą ukończenia 55 lat, jeżeli jest kobietą, albo 60 lat, jeżeli jest mężczyzną,
 - 3) prowadził nieprzerwanie działalność rolniczą w okresie 10 lat bezpośrednio poprzedzających zgłoszenie wniosku o rentę strukturalną i działalność ta była jedynym lub głównym źródłem jego utrzymania,
 - 4) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej,
 - 5) przekazał gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni wynoszącej co najmniej 3 ha.
2. Uznaje się, że działalność rolnicza była jedynym lub głównym źródłem utrzymania rolnika, jeżeli w okresie 10 lat, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, podlegał on ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez co najmniej 5 lat, z czego co najmniej 2 lata tego ubezpieczenia przypadały na okres bezpośrednio przed zgłoszeniem wniosku o rentę strukturalną.
3. Gospodarstwo rolne, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, może być przekazane, jeżeli przez okres co najmniej ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty strukturalnej stanowiło własność rolnika lub jego małżonka lub współwłasność małżonków.
4. Przepisy dotyczące rolnika stosuje się odpowiednio do małżonka rolnika.

Art. 4.

1. Jeżeli rolnik pozostaje w związku małżeńskim, postępowanie w sprawie renty strukturalnej dotyczy obojga małżonków.
2. Renta strukturalna przysługuje, jeżeli rolnik i jego małżonek spełniają jednocześnie warunki określone w art. 3 ust. 1 pkt 1-4, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2, oraz przełączą gospodarstwo rolne, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5.

Art. 5.

1. Prawo do renty strukturalnej nie przysługuje rolnikowi, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, albo który jest objęty innym niż rolnicze ubezpieczeniem społecznym lub zaopatrzeniem emerytalnym.
2. Jeżeli do rolnika mają zastosowanie przepisy ust. 1, prawo do renty strukturalnej przysługuje jego małżonkowi, o ile spełnia warunki określone w art. 3 ust. 1.
3. Prawo do renty strukturalnej nie przysługuje, jeżeli w skład gospodarstwa rolnego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5, wchodzi grunty przejęte w trybie niniejszej ustawy, chyba że rolnik prowadził działalność rolniczą w powiększonym gospodarstwie co najmniej 5 lat.

Art. 6.

1. Warunek przekazania gospodarstwa rolnego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5, uważa się za spełniony, jeżeli grunty wchodzące w skład tego gospodarstwa przekazane zostały na powiększenie jednego lub kilku gospodarstw już istniejących, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Powierzchnia powiększonego gospodarstwa nie może być mniejsza niż 15 ha, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, województwa lub powiaty, w których powierzchnia powiększonego gospodarstwa może być mniejsza od 15 ha, określając wymaganą w danym województwie lub powiecie powierzchnię powiększonego gospodarstwa, przy uwzględnieniu średniej powierzchni gospodarstwa rolnego w województwie lub powiecie.

Art. 7.

1. Umowa o przekazaniu gospodarstwa rolnego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5, poza wymaganiami określonymi odrębnymi przepisami, powinna zawierać oświadczenia stron tej umowy o spełnieniu warunków określonych w art. 6 i art. 8.
2. Za sporządzenie aktu notarialnego umowy darowizny lub dożywocia w związku z przekazaniem gospodarstwa rolnego na podstawie postanowienia, o którym mowa w art. 18 ust. 3, pobiera się opłatę stałą w wysokości określonej przez ministra właściwego do spraw sprawiedliwości dla potrzeb ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Art. 8.

1. Umowa, o której mowa w art. 7, może być zawarta z osobą fizyczną, która spełnia łącznie następujące warunki:
 - 1) jest rolnikiem,
 - 2) posiada kwalifikacje rolnicze,

- 3) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego.
2. Uważa się, że osoba fizyczna przejmująca gospodarstwo rolne posiada kwalifikacje rolnicze, jeżeli:
 - 1) uzyskała zasadnicze, średnie albo wyższe wykształcenie rolnicze lub ekonomiczne o specjalności przydatnej do prowadzenia działalności rolniczej, lub
 - 2) prowadzi działalność rolniczą od co najmniej 5 lat.
3. Umowa, o której mowa w art. 7, może być zawarta z osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, jeżeli działalność rolnicza należy do zakresu jej działania.

Art. 9.

1. Na wniosek rolnika, który nie ma możliwości przekazania całości lub części gospodarstwa rolnego na warunkach określonych w art. 6 i art. 8, wskazane we wniosku nieruchomości wchodzące w skład tego gospodarstwa przejmują się nieodpłatnie na własność Skarbu Państwa.
2. Na własność Skarbu Państwa mogą być przejęte wyłącznie nieruchomości wolne od obciążeń, z wyjątkiem służebności gruntowych.
3. Przejęcie nieruchomości, o których mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.
4. Od decyzji, o której mowa w ust. 3, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, w terminie i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego.
5. Nieruchomości przejęte w drodze decyzji, o której mowa w ust. 3, wchodzą w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.
6. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa gospodaruje przejętymi nieruchomościami na zasadach określonych w przepisach o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Art. 10.

Warunek zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, uważa się za spełniony, jeżeli po przekazaniu gospodarstwa rolnego ani uprawniony do renty strukturalnej, ani jego małżonek:

- 1) nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem działki gruntu, która ze względu na powierzchnię podlega opodatkowaniu podatkiem rolnym,
- 2) nie prowadzi działu specjalnego produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, za wyjątkiem prowadzenia pasiek.

Rozdział 3

Wysokość i zasady wypłacania renty strukturalnej

Art. 11.

1. Wysokość renty strukturalnej stanowi półtorakrotność najniższej emerytury.
2. Jeżeli do renty strukturalnej uprawniony jest rolnik i jego małżonek, każdemu z uprawnionych przysługuje świadczenie w wysokości określonej w ust. 1 .

Art. 12.

W przypadku zmiany wysokości najniższej emerytury rentę strukturalną wypłaca się w odpowiednio zmienionej wysokości, z uwzględnieniem terminów waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 13.

1. Wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, jeżeli uprawniony do renty strukturalnej podejmie prowadzenie działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego bez względu na wysokość osiąganego przychodu.
2. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego uważa się zatrudnienie lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, o których mowa w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.
3. W przypadku podjęcia prowadzenia pozarolniczej działalności, o której mowa w ust. 2, wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu w połowie.
4. W przypadku podjęcia prowadzenia działalności innej niż wymieniona w ust. 3 wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu w całości.

Art. 14.

Rentę strukturalną wypłaca się do osiągnięcia wieku emerytalnego albo do czasu nabycia prawa do renty lub emerytury z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, nie dłużej jednak niż przez 5 lat.

Art. 15.

Jeżeli uprawniony do renty strukturalnej lub jego małżonek podejmie prowadzenie działalności rolniczej jako właściciel (współwłaściciel) lub posiadacz gospodarstwa rolnego, prawo do renty strukturalnej ustaje i nie podlega przywróceniu.

Rozdział 4

Zasady postępowania w sprawach rent strukturalnych

Art. 16.

1. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zwany dalej „Prezesem Kasy”, wydaje decyzje w sprawach przyznania rent strukturalnych oraz wypłaca świadczenia z tego tytułu.
2. Prezes Kasy może upoważnić pracowników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zwanej dalej „Kasą”, do wydawania decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1.
3. Od decyzji Prezesa Kasy w sprawie przyznania renty strukturalnej przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w terminie i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 17.

1. Wniosek o przyznanie renty strukturalnej, zwany dalej „wnioskiem”, należy złożyć w I kwartale danego roku.
2. Postępowanie w sprawie przyznania renty strukturalnej wszczyna się na podstawie wniosku rolnika złożonego w jednostce organizacyjnej Kasy, w której jest on ubezpieczony.
3. Do złożenia wniosku w danym roku uprawnieni są rolnicy, którzy ukończą wiek, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, nie później niż do dnia 31 grudnia następnego roku kalendarzowego.
4. Wniosek złożony po terminie, o którym mowa w ust. 1, zostanie odesłany rolnikowi.
5. Jeżeli rolnik pozostaje w związku małżeńskim wniosek powinien obejmować także małżonka rolnika.
6. Do wniosku należy dołączyć dokumenty uzasadniające prawo do renty strukturalnej.
7. Renty strukturalne przyznane w oparciu o wniosek, o którym mowa w ust. 1, wypłaca się nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia następnego roku kalendarzowego.

Art. 18.

1. Prezes Kasy przeprowadza weryfikację wniosków, o których mowa w art. 17 ust. 2, w terminie do dnia 30 czerwca danego roku.
2. Jeżeli w wyniku weryfikacji wniosku okaże się, że:
 - 1) rolnik nie spełnia i nie spełni do dnia 31 grudnia następnego roku kalendarzowego warunków określonych w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 lub
 - 2) rolnik nie jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 3 ha, współwłaścicielem takiego gospodarstwa wraz z

małżonkiem, ani właścicielem takiego gospodarstwa nie jest małżonek rolnika

- Prezes Kasy wydaje decyzję odmawiającą przyznania prawa do renty strukturalnej.
- 3. Jeżeli w wyniku weryfikacji złożonego wniosku, okaże się że rolnik spełnia lub spełni do dnia 31 grudnia następnego roku kalendarzowego warunki określone w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 oraz jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 3 ha lub współwłaścicielem takiego gospodarstwa wraz z małżonkiem lub właścicielem takiego gospodarstwa jest małżonek rolnika, Prezes Kasy wydaje postanowienie o spełnieniu tych warunków.
- 4. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 3, nie przysługuje zażalenie.
- 5. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 3, zamieszcza się również informacje o pozostałych warunkach niezbędnych do przyznania renty strukturalnej.
- 6. Podczas weryfikacji wniosku Prezes Kasy stwierdza także czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 5, oraz ustala czy dalsze postępowanie o rentę strukturalną dotyczyć będzie małżonków, czy tylko jednego z nich. W zakresie uprawnień każdego z małżonków Prezes Kasy wydaje odpowiednio decyzję lub postanowienie, o których mowa w ust. 2 i 3.

Art. 19.

1. Prezes Kasy wydaje decyzję w sprawie przyznania renty strukturalnej w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.
2. Rentę strukturalną wypłaca się od miesiąca, w którym zostały spełnione wszystkie warunki określone w art. 3 ust. 1, z uwzględnieniem art. 17 ust. 7.

Art. 20.

1. Prezes Kasy może wezwać wnioskodawcę oraz przejmującego gospodarstwo do złożenia wyjaśnień lub dodatkowych dokumentów mających wpływ na ustalenie prawa do renty strukturalnej.
2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawie przyznawania i wypłaty rent strukturalnych, mając na uwadze procedurę składania, przyjmowania, dokumentowania i weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do renty strukturalnej, przyznawania prawa i wypłaty świadczeń oraz dokumentowania przekazania gospodarstwa rolnego i zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.

Rozdział 5

Sposób finansowania rent strukturalnych

Art. 21.

1. Renty strukturalne finansowane są z budżetu państwa.

2. Kwota środków przeznaczanych na finansowanie rent strukturalnych określana jest corocznie w ustawie budżetowej.
3. Środki finansowe przeznaczone na wypłatę rent strukturalnych Prezes Kasy gromadzi na odrębnym rachunku bankowym.
4. Ze środków, o których mowa w ust. 3, finansuje się także koszty obsługi rent strukturalnych przez Kasę w wysokości do 3,5% planowanych wydatków na te świadczenia.
5. Przychody i rozchody środków, o których mowa w ust. 2, Prezes Kasy ujmuje w planie rzeczowo-finansowym Kasy oraz w sprawozdaniu rocznym.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepis końcowy

Art. 22.

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324 oraz z 2001 r. Nr 4, poz. 27 i Nr 8, poz. 64) w art. 34 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 1 po wyrazach „z ubezpieczenia społecznego” stawia się przecinek i dodaje się wyrazy „a także rent strukturalnych”,
- 2) w ust. 7 w zdaniu wstępnym po wyrazach „emerytur i rent” dodaje się wyrazy „oraz rent strukturalnych”,
- 3) w ust. 10 po wyrazach „z ubezpieczenia społecznego” dodaje się wyrazy „albo rent strukturalnych”.

Art. 23.

W ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299, Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496, Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 79, poz. 484, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 49, poz. 484, z 2000 r. Nr 6, poz. 70, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550 i Nr 122, poz. 1323 i z 2001 r. Nr 4, poz. 24) art. 29 ust. 3b pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) rolnicy podlegający obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeżeli mają miejsce zamieszkania i posiadają gospodarstwo rolne w gminie, na terenie której położona jest nieruchomość wystawiana do przetargu oraz zamierzają powiększyć to gospodarstwo do powierzchni nie przekraczającej 100 ha przeliczeniowych w rozumieniu przepisów o podatku rolnym lub”.

Art. 24.

W ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz.

887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324 i z 2001 r. Nr 8, poz. 64) w art. 7 pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) osobie pobierającej emeryturę lub rentę - rozumie się przez to osobę objętą zaopatrzeniem emerytalno-rentowym lub pobierającą rentę strukturalną, na podstawie odrębnych przepisów,”.

Art. 25.

Do przetargów wszczętych, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przepis art. 29 ust. 3b pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 23, stosuje się w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 26.

Ostateczny termin składania wniosków o przyznanie renty strukturalnej upływa z dniem 31 marca 2010 r.

Art. 27.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.